

Scarlet kan haar mond niet houden

Om dit verhaal van moord, overspel, incest, geesten, verlossing en wroeging te vertellen neemt de schrijfster u eerst mee naar een comfortabel huis in Highgate in Noord-Londen, waar juichende narcissen voor het keukenraam staan te dansen in de wind: een menigte gele mannelijke meeldraden die allemaal als eerste hun eigen pollen de wereld in willen blazen. Geen twee narcissen zijn precies hetzelfde, net zomin als twee mensen. Aan mensen schrijven we een vrije wil toe, maar aan narcissen – waarmee we vijfendertig procent van ons DNA delen – niet, hoewel dat misschien ondoordacht is als je kijkt naar het gedrag van sommige mensenfamilies. Misschien zijn DNA en toeval wel het enige wat er bestaat. We kunnen alleen maar hopen dat de harde wind vanochtend de felste en beste narcisengenegenen meevoert, zodat alle tuinen in de omgeving gezegend worden met gele heerlijkheid.

In de keuken is Scarlet, een negenentwintigjarige journaliste, in gesprek met haar grootmoeder Beverley. Scarlet heeft geen belangstelling voor de wonderen der natuur – hoe de tere, beschutte vrouwelijke stamper, een en al ontvankelijkheid, aan haar plek gebonden is, terwijl de onstuimige mannelijke meeldraad daarboven hunkert naar iets beters en fellers dan de saaie thuisblijfster. Voor Scarlet is een bloem gewoon een bloem, geen levensles.

Narcissen doen ook weleens aan zelfbevruchting, maar niet vaak. Inteelt is niet populair in de natuur, niet in het planten- en niet in het dierenrijk.

‘Ik wilde het je eigenlijk nog niet vertellen, oma,’ zegt Scarlet zo nonchalant mogelijk, ‘maar ik heb besloten weg te lopen.’

Waarop Beverley, zevenenzeventig jaar oud, als een wijze oude uil haar ogen even sluit en antwoordt: ‘Dat verbaast me niets. Het waait behoorlijk vandaag. Wat staan die narcissen te dansen! Vertel je het aan Louis voordat je gaat?’

Louis is Scarlets man; tenminste, dat denkt iedereen, maar de officiële plechtigheid is indertijd niet doorgegaan. Het stel is zes jaar bij elkaar en ze hebben geen kinderen, dus zijn ze alleen uit gewoonte en sleur met elkaar vervlochten, als klimopranken die in een boom omhoogslingeren, maar niet met elkaar vergroeid. De scheiding zal weinig pijn veroorzaken, althans, voor zover Scarlet kan overzien. Ze wil dolgraag met een grote sprong haar nieuwe leven in duiken, zodra ze haar grootmoeders vriezer heeft volgeladen met alle heerlijkheden die iemand die nog maar net uit het ziekenhuis is waarschijnlijk op prijs zal stellen. Ze denkt dat ze nog net op tijd kan zijn voor haar afspraak met Jackson, haar minnaar, in Costa’s Coffee House in Dean Street in Soho, om halfeen. Hij zal geduldig wachten als ze te laat is, maar ze komt liever niet te laat. Er speelt een liedje door haar hoofd dat weinig goeds voerspelt. Het is een deprimerend lied waarin Gene Pitney wordt meegenomen naar een café en vervolgens nooit meer naar huis kan. Vierentwintig uur voordat hij in haar armen ligt, ontmoet hij iemand anders, op wie hij verliefd wordt. Die dingen gebeuren, weet Scarlet. Op het allerlaatste moment wordt de trofee uit je handen gerukt. Ze wil niet te laat komen.

‘Nee,’ zegt Scarlet tegen haar grootmoeder. Beverley heeft een nieuwe knie gekregen en heeft voorlopig haar toevlucht gezocht op de bank in haar grote, goed geoutilleerde keuken. ‘Ik heb het hem niet verteld. Ik hou niet van scènes. Hij moet maar thuiskomen in een leeg huis.’

Scarlet heeft er nu al spijt van dat ze Beverley heeft verteld dat ze weggaat. Ze ziet een preek aankomen. Alsof ‘Twenty-Four

Hours from Tulsa' niet genoeg was, begint de grote sprong nu te lijken op een langdradig drama waarbij ze verstrikt dreigt te raken in de tentakels van twijfel en onzekerheid.

'Het huis is niet echt leeg,' zegt Beverley. 'Logeert Lola niet bij jullie?' Lola is Scarlets zestienjarige nichtje, een eigenzinnig, vroegrijp kind. 'Zij zorgt vast wel voor hem. Maar ik zou toch maar voorzichtig zijn. Weglopen kan allerlei onverwachte problemen geven. Hoewel ik niet denk dat Louis iemand is die achter je aan zou komen met een keukenmes. En je hebt geen kinderen die hij achter in de auto kan zetten om ze te laten stikken in de uitlaatgassen. Dus het zal wel loslopen. Maar je weet nooit helemaal zeker wat voor soort man je hebt totdat je probeert bij hem weg te komen.'

Stelt u zich het tafereel voor. De dansende narcissen, de fraaie keuken, Scarlet, een langbenig mager meisje van de nieuwe nonsens wereld, met het slimme, adequate uiterlijk dat je zou kunnen associëren met een tv-presentatrice, aantrekkelijk en met snelle bewegingen: een meisje voor de moderne tijd, een tikje afschrikwekkend voor iedereen behalve voor alfamantjes, in gesprek met de afgeleefde oude dame, die niet vies is van een beetje stoken, hoewel ze door haar bedlegerigheid afhankelijk is van de goedheid van haar familie.

'Ik weet dat het verleidelijk is om weg te lopen, en ik heb het vaak moeten doen, om mijn leven te redden, zowel letterlijk als figuurlijk,' zegt Beverley nu goedmoedig vanaf de bank aan de andere kant van de lange keuken. 'Maar een vrouw moet voorzichtig zijn. Vlucht je naar iemand toe, Scarlet, of gewoon in het algemeen?'

'Naar iemand toe,' bekent Scarlet. 'Maar dat is maar tijdelijk. Echt een aardige jongen met een heel scala aan emoties die Louis gewoon niet heeft. Louis is niet echt een messentrekker. Was hij dat maar. Jackson heeft me een dak boven mijn hoofd aangeboden. Ik ga daar weer weg zodra Louis het huis heeft verkocht en ik ergens op mezelf kan gaan wonen. Louis heeft me

gisteravond geslagen, oma, dus ik kan onmogelijk blijven. Dat zou jij ook niet willen.'

'Je geslagen?' vraagt Beverley.

'Op mijn jukbeen,' zegt Scarlet. 'Hier. De blauwe plek is nog niet te zien.'

Beverley inspecteert haar kleindochter op verwondingen maar ziet niets.

'Er halsoverkop vandoor gaan is soms misschien verstandig,' zegt Beverley. 'De eerste keer dat ik het deed was ik drie. Ik droeg een blauw-met-wit geruite jurk en herinner me dat ik keek hoe mijn witte knietjes van een-twee, een-twee gingen onder de zoom, en dat ik me afvroeg waarom er bloed op mijn mooie jurk zat en waarom mijn benen zo kort waren. Mijn moeder Kitchie, jouw overgrootmoeder, had heel mooie, lange benen, zoals die van jou en je moeder. Mij hebben ze helaas overgeslagen.'

Scarlet knarsetandt. Wat hadden die peuterherinneringen met haar te maken? Al sinds haar kindertijd werkte al dat 'toen ik klein was' en 'in mijn tijd' van haar grootmoeder – en zelfs van haar moeder – op haar als een rode lap op een stier. Waarom zagen oude mensen niet hoe irrelevant het verleden was? Toen en nu waren nooit echt met elkaar te vergelijken. Mensen waren nu toch zeker niet meer hetzelfde als in die tijd van onwetendheid, haat, geweld en vooroordeel waar ze zo graag over praatten? Nee, ze had nooit over Louis moeten beginnen.

'Ik weet niet meer wat voor schoenen ik aanhad,' gaat Beverley meedogenloos verder, 'want het is zo lang geleden – 1937 moet het geweest zijn –, maar ik denk dat ze geel waren. Hoewel dat ook stof kan zijn geweest. We woonden toen in Nieuw-Zeeland, op het Zuidereiland, op de Canterbury Plains. Het stof op die droge landwegen rond Amberley was gelig, een soort mat oker. De kleur van de aarde valt je meer op als je klein bent, denk ik, omdat je er dichterbij bent.'

Ook Beverley vraagt zich af waarom ze dit speciale zijspoor is

ingeslagen, maar nu het zover is, weet ze dat ze het tot het einde toe zal volgen. Aan de andere kant heeft ze altijd plezier in ondoordachte daden, altijd gehad ook, en misschien heeft Scarlet dat geërfd. Je schepen achter je verbranden heeft altijd iets groots. En Scarlet, tegengehouden door het relaas van het familieschandaal, wil dolgraag naar haar minnaar, maar houdt haar mond, net als de bruiloftsgast in 'De ballade van de oude zee-man' van Coleridge.

'Als kind was ik behoorlijk atletisch,' zegt Beverley. 'Ik was altijd de beste in gymnastiek op school. En ik kon echt goed hardlopen, sprinten, tot mijn borsten begonnen te groeien en ik een zandloperfiguur kreeg en alles begon mee te hotsen als ik rende. Dat was een van de eerste tragedies in mijn leven. Ik denk dat ik door die vroege ervaring van dat een-twee, een-twee over die stoffige weg naar Kitchies beste vriendin Rita van hardlopen was gaan houden. Ik was op geen enkele andere manier sportief. Ik rende omdat Kitchie, mijn moeder, jouw overgrootmoeder, dood op de keukenvloer lag. Ik wist inder tijd niet precies wat dood was, ik was nog maar drie, maar toen ik probeerde haar ogen open te doen, sloeg ze mijn hand niet weg zoals anders. Overal zat bloed; ik weet nog dat ik dacht dat het net zo was als die keer dat ik de afvoer van de wasbak had dichtgestopt met mijn washandje en dat het water over de rand stroomde en dat ik dat grappig vond. Maar dit was niet grappig en het was niet eens water, water is een nietsige substantie, maar dit was een vreemd rood, tamelijk plakkerig spul dat uit mijn moeders hals kwam.'

'Ze zeggen dat je je geen dingen kunt herinneren van toen je drie was,' zegt Scarlet. Ze wil dit liever niet horen. Ze wordt er heel boos van. Wat is dat nou voor erfgoed? Wat heeft haar grootmoeder gedaan? Zoals vaak gebeurt bij mensen die geschokt zijn, is haar eerste ingeving het slachtoffer de schuld van de misdaad te geven.

'Ik was bijna vier,' zegt Beverley. 'Kinderen van vier zeggen

alles wat goed uitkomt, en ik ben slecht in data. Maar er was hulp nodig en ik was verstandig genoeg om dat te weten, en daarom gingen mijn korte beentjes zo snel als ik ze kon laten gaan. De reden waarom mijn moeder dood op de vloer lag, hoewel ik dat pas later te horen kreeg, was dat ze mijn vader Walter had verteld dat ze ervandoor ging met een andere man, terwijl hij brood aan het snijden was. Dus sneed Walter haar keel door met het broodmes en liet mij, kleine Beverley, alleen, terwijl ik boven mijn middagslaapje deed. Mannen doen de raarste dingen als het om seks gaat. En vaders waren niet erg intiem met hun kinderen in die tijd. Ze onderhielden ze, en dat was dat. Als het vandaag was gebeurd, denk ik dat hij ook achter mij aan zou zijn gegaan. In tijden van wanhoop krijgen de naasten het zwaar te verduren.'

'Dat heb je me nooit verteld,' zegt Scarlet. Ze kan de zendmast van het Alexandra Palace door de bomen heen zien. Ze heeft het gevoel dat het ding onzichtbare kwade stralen uitzendt, karteilig en met slechte bedoelingen, die haar toekomstplannen vervloeken. 'Wat is dat voor genetisch erfgoed?'

Vandaag zijn Scarlets jukbeenderen een beetje roze en koortsig; misschien hoge bloeddruk? Dat zou niet zo gek zijn: gisteravond heeft ze gehuild, gegild en met servies gegooid. Een kleur staat haar goed, haar ogen lijken helder en het doet vermoeden dat ze minder kordaat is dan ze lijkt en misschien allerlei kwetsbare punten heeft, wat inderdaad waar is. Als ze ruzie heeft gehad met Louis, en dat gebeurt tegenwoordig steeds vaker, kijken mannen haar na op straat en vragen zich af of ze gered moet worden. Vandaag is zo'n dag, en Jackson staat inderdaad klaar. Ze hoeft niet echt bang te zijn dat ze Jackson kwijtraakt. Het zou hem niet meevallen iemand te vinden die begeerlijker was dan zij, hoe beroemd hij ook is.

Na de ruzie van gisteravond is Louis gaan slapen in een van de logeerbedden in hun (of in elk geval zijn) droomhuis, Nopasaran. De slaapkamers worden in de architectuurbladen, waar

ze vaak in staan, beschreven als alkoven, waar ze als roomijs uit de betonnen wanden van een hoge centrale ruimte geschept lijken te zijn. Gasten moeten de alkoven van deze brutalistische Bauhaus-woning bereiken via ladders, zoals ooit de grotbewoners van de Dordogne naar de veiligheid klommen. Het is niet makkelijk om de bedden te verschonen, en de werkster neemt meestal ontslag als haar gevraagd wordt het te doen – er is makkelijker werk te vinden – dus wordt die klus meestal aan Scarlet overgelaten.

Zoals de oplettende lezer zich misschien heeft gerealiseerd, lijdt niemand in dit boek geldgebrek, behalve dan randfiguren zoals ‘de werkster’; dat is allemaal verleden tijd voor hen. Hun gedrag wordt niet gestuurd door de noodzaak om niet tot armoede te vervallen, terwijl dat ooit de reden en het excuus waren voor onfatsoenlijk gedrag. Dat geldt overigens niet voor Jackson, want die heeft wel geldproblemen, waardoor hij zijn oog niet alleen heeft laten vallen op Scarlets gezicht en figuur, maar ook op haar goede baan en haar inkomen in het algemeen – maar bestaat er wel iemand wiens motieven volkomen zuiver zijn? Hij zou ook kunnen klagen dat Scarlet van hem houdt vanwege zijn naam in krantenkoppen, die ooit groot waren maar binnenkort klein zullen zijn. Niemand zo wanhopig als een vallende beroemdheid.

Moord komt altijd aan het licht. Armoede was niet de oorzaak van de misdaad die Beverleys toekomst en die van haar nageslacht zozeer zou beïnvloeden, en waarover ze zo lang had gezweven; het was eerder liefde. En Beverleys weergave van een gebeurtenis die zich afspeelde aan de andere kant van de wereld in 1937 is misschien niet zo nauwkeurig als ze denkt. Er kan nog een andere waarheid terugkeren om de problemen van het heden op te lossen. Romans kunnen niet langer in de kast staan en doen of ze de werkelijkheid zijn. Dat zijn ze niet, het zijn verzinsels, het zijn onderbrekingen van de werkelijkheid en ze moeten zich ook als zodanig presenteren. We zullen dit

grondig uitzoeken, goedschiks of kwaadschiks, of desnoods door tussenkomst van het bovennatuurlijke.

Waar ze wonen

We worden beïnvloed door de plek waar we wonen, al ontkennen we dat misschien. Door hoge plafonds en grote ruimtes worden we extravert; benauwde kamers en lage plafonds maken ons naar binnen gekeerd. De mensen die ooit hebben gewoond waar wij nu wonen, beïnvloeden onze stemmingen. Een huis is de som van zijn bewoners in het verleden en het heden. Mensen die in nieuwe huizen wonen, zijn waarschijnlijk het verstandigst; zij kunnen met een schone lei beginnen. Ze mogen dan voor ons, heremietkreeften als we zijn, oppervlakkig lijken, die vreemde, lege mensen die in het hier en nu van nieuwbouwhuizen leven, maar misschien is ‘mensen zonder onderliggende structuur’ een vriendelijker aanduiding. Hoe kan het anders dan dat onze voorgangers hun angsten en seksuele zorgen aan ons doorgeven in de slaapkamer waarin wij slapen? Als u de trap veegt – mocht u zich verwaardigen dat ooit te doen – wijd dan eens een gedachte aan de mensen die hem beklommen en afdaalden voordat u er was. Als Scarlet de lakens in de alkoven van Nopasaran verschoont en het vuile beddengoed naar beneden gooit en het schone naar boven sleept, is er iets uit het verleden wat bijna al haar verlangen naar Jackson dooft.

Nopasaran, waar Louis en Scarlet hun leven delen, is in de jaren dertig gebouwd, toen huishoudelijke hulp makkelijker te vinden was. Het designgehalte van het huis is bijzonder hoog en het werd indertijd verwelkomd als een machine om in te wonen. In die tijd hadden machines een betere reputatie dan nu. Louis houdt van het huis; Scarlet haat het. En nu heeft ze

besloten dat ze er geen dag meer in wil doorbrengen, laat staan een nacht. Ze wil intrekken bij haar minnaar, die een afschuwelijke smaak heeft en hoogpolige tapijten – maar seksueel energieker is dan Louis. Een ruzie met Jackson zou vast zijn geëindigd in seks en niet in een laatdunkende aftocht naar verschillende kamers, en al helemaal niet naar uitgeschepte en gemodelleerde alkoven.

Veel mensen denken dat Louis eigenlijk homo is, maar dat is hij niet: hij is zelfs, op een heteroseksuele manier, uiterst toegewijd aan zijn vrouw. Twee of drie keer per week is niet slecht na zes jaar samenzijn, maar er is niets dringends meer aan, en Scarlet is zich bewust van een wederzijds wegvallen van lust, wat haar eraan herinnert dat ze binnenkort dertig wordt, dat ze, hoewel ze journalistiek heeft gestudeerd, een veredeld praantje heeft, en dat haar ambities op de een of andere manier worden gesmoord door Louis, die haar baan niet serieus wil nemen, terwijl hij zijn eigen baan extreem serieus neemt.

Louis heeft een rijke moeder, en dankzij haar familieconnecties bezitten Louis en Scarlet Nopasaran, een naam waar Louis van houdt en die Scarlet haat. Niemand spelt hem ooit goed: in artikelen duikt hij regelmatig op als Nopasaran, en om de een of andere reden wordt ze daar razend van. Het doet er eigenlijk niets toe, zegt ze tegen zichzelf. Louis is het daarmee eens. Misschien heeft zij dezelfde overgevoeligheid voor taal die hij heeft voor design; zij verdient haar brood met woorden, zoals hij het zijne verdient met hoe dingen eruitzien.

Louis kan problemen onderscheiden, sussen en ontwapenen. Hij is een door en door redelijk, attent en voorkomend mens. Nopasaran – Spaans voor ‘ze komen er niet door’: de strijdkreet van de communisten bij de Slag om Madrid tijdens de Spaanse Burgeroorlog – was in 1936 ontworpen door Wells Coates, de Canadese minimalistische architect. Liefhebbers komen van over de hele wereld – om de een of andere reden onevenredig veel uit Japan – en drommen buiten om het huis te

bewonderen en zo goed en zo kwaad als het gaat door de wolken vitrage naar binnen te gluren naar de ruwe, vlakke betonnen muren.

Scarlet is vooral verbitterd over de vitrage, die Louis koestert. Hij heeft de hand weten te leggen op de originele gazen draperieën uit Cecil Beatons decor voor *Lady Windermere's Fan*, de Broadway-productie uit 1946. Scarlet voelt in tegenstelling tot Louis de aantrekkingskracht van de geschiedenis niet. Net zomin als die van de toekomst overigens. Ze ziet vitrage alleen als een van de ergste kenmerken van burgerlijkheid. De ruzie van gisteravond was, zoals zo vaak, begonnen met onenigheid over Nopasaran. Scarlet stelde dat het geen plek was om kinderen groot te brengen – kinderen hadden een bepaalde mate van comfort nodig, en geen enkele *au pair* zou willen blijven; Louis stelde dat het uitermate geschikt was om het esthetische inzicht en politieke bewustzijn van hun kinderen te ontwikkelen, en alleen al het woord ‘*au pair*’ was ‘een dolksteek in zijn hart’. Ze moest haar kinderen toch zeker zelf opvoeden? Wat had het voor zin kinderen te krijgen als je het aan iemand anders overliet om ze groot te brengen?

‘Straks zeg je nog dat mijn werk er niet toe doet,’ zei Scarlet.

‘Dat zou ik niet willen zeggen,’ zei Louis, ‘alleen dat elk enigszins onderlegd meisje van een middelmatige universiteit met een middelmatig afstudeerresultaat het zou kunnen, en jij bent veel meer waard.’

Hij bedoelde het als een compliment, maar zo zag zij het niet. Hij had aan Oxford gestudeerd, zij aan Kingston.

Ze zei dat één ding zeker was: ze zou zich niet voortplanten voordat ze in een echt huis woonden. Het was niet goed om tweejarigen via ladders naar hun bed te laten klauteren. Tweejarigen vallen vaak.

‘Dit is een echt huis,’ zei Louis. ‘We zijn bevoorrecht dat we hier mogen wonen. Wat je eigenlijk bedoelt, is dat je hebt besloten dat je geen kinderen wilt.’

‘Nee, dat heb ik niet. Ik wil ze alleen met een man die niet volkomen geschikt is.’

‘Je beledigt me,’ zei Louis. ‘Heb je gedronken? Wells Coates heeft zelf zijn kinderen in dit huis grootgebracht. Mijn grootmoeder kwam hier vaak bij hem op bezoek.’

‘Straks ga je nog onthullen dat dit je voorouderlijk huis is,’ zei Scarlet.

‘Nee, ik zeg dat ik dit huis alleen tussen zes planken zal verlaten.’

‘En ik met een reuzensprong,’ zei Scarlet. ‘En dat zou weleens echt kunnen gaan gebeuren.’

Scarlet had caipirinha’s gedronken, de nieuwste hype in clubland, tijdens een korte borrel met Jackson voordat ze na haar werk naar huis ging, en Louis had een fles champagne gedronken met een collega voordat hij wegging uit Mayfair, waar hij werkte. Lola logeerde bij hen, hoewel ze die avond tot laat uit was, en dat had hun gewone evenwicht verstoord, waardoor ze elkaar zagen zoals buitenstaanders hen zagen, wat niet noodzakelijkerwijs een voordeel was. Ze werden allebei sneller boos dan anders. Kinderen krijgen was normaal een onderwerp waar ze omheen draaiden, maar die avond hadden ze zich er allebei energiek op gestort. Louis maakte Scarlet nog bozer door zijn wenkbrauwen op te trekken en te zuchten alsof hij wilde zeggen: ‘Hoe heb ik kunnen trouwen met een vrouw die zo duidelijk verstoken is van elk esthetisch gevoel?’ Dat had hij niet moeten doen: door die blik van hem werd ze opstandig en leek Jacksons smakeloze peeshok met het hoogpolige tapijt haar eigenlijk zo slecht nog niet, ondanks de module kunstgeschiedenis die ze naast haar studie journalistiek aan Kingston had gedaan.

Maar Louis vermoedde dan ook niet dat Scarlet een verhouding had; dat zou te vulgair van haar zijn. Dat ze zichzelf toe zou staan lichamelijk en, wat erger was, emotioneel betrokken te raken bij iemand die zo opzichtig en laag opgeleid was als Jack-

son zou hij niet kunnen bevatten. Dat Scarlet binnen een tijds-
spanne van een uur, op weg van haar werk naar huis, van het
bed van een minnaar in het huwelijksbed kon rollen – zoals ze
de laatste paar maanden vijf keer had gedaan – ja, dat vindt zelfs
uw schrijfster schokkend. Louis zou verbijsterd zijn, gebroken.
Maar Scarlet is heel goed in het uitwissen van alle sporen; dat is
een deel van de pret.

Maar nu, zelfs midden in de ruzie, kwam de gedachte bij haar
op dat Jackson zonder het bedrog misschien niet zo aantrekke-
lijk zou zijn. Ze had van Louis gehouden en naar hem verlangd
zolang ze die verhouding voor haar familie verborgen hield.
Zij zouden hem saai en futloos vinden, als een zeldzame, flet-
se, zorgvuldig opgekweekte kasplant. Scarlet was een loot van
Beverley en dus meer van het taaie, universele soort, geschikt
voor elke tuin, voor elk klimaat, flexibel en robuust. Maar het
geval wilde dat ze Louis, toen ze hem eindelijk thuis voorstelde,
aardig vonden en zeiden dat hij goed voor haar zou zijn (Wat
zouden ze daarmee bedoelen?) en zelfs meer op zijn hand leken
te zijn dan op de hare.

Louis is lang en slank en voornaam; hij heeft een mager ge-
zicht, mooi op een intellectuele, gevoelige, milde, traag bewe-
gende manier. Omstanders mompelden vaak iets over ‘tegen-
polen die elkaar aantrekken’. Beverley had eens gezegd dat hun
seksuele aantrekkingskracht van het onbewuste soort was dat
meestal leidt tot baby’s, alsof de natuur vastbesloten is het stel
bij elkaar te houden, wat de maatschappij er ook over te zeggen
heeft, maar Scarlet, die net haar tweede driejaarlijkse spiraaltje
moet laten vernieuwen en al een afspraak heeft bij de dokter,
heeft tot nu toe de natuur tegengewerkt.

‘Dus wat je zegt,’ zei Scarlet toen de ruzie nog grimmiger
werd, ‘is dat ik moet kiezen tussen jou en dit huis.’ Hij was echt
volkomen gestoord.

Ze hoorde de reutelende geluiden in haar hoofd die ze soms
hoort als ze op het punt staat haar geduld te verliezen. Het

klinkt als iets wat het midden houdt tussen het gerammel van bestek in een keukenla waar een hand in rommelt op zoek naar iets wat dringend nodig is maar er niet is, en het gekwetter van een legsel jonge kraaien die hun kelen schrapen in een nest. Het klinkt als een waarschuwing om te vluchten, maar heeft waarschijnlijk een saaie oorzaak die iets te maken heeft met de waterleiding – er staat een pomp op het dak naast de watertank.

Het gereutel, dat nu meer klinkt als een rokershoest, leek van boven haar hoofd te komen en ze keek op, maar daar was alleen de tien meter hoge Chamaedorea-palm, zeventig jaar geleden door de architect geplant en nog steeds op weg naar het daklicht in het atrium, en de zoveelste bron van onvrede. De bladeren bewogen zacht door de ventilator die automatisch inschakelt als het licht aangaat om de plant te behoeden voor te veel condens en daarmee voor schimmel – Wells Coates liet niets aan het toeval over – en na een uur vanzelf uitgaat. Misschien had het meer te maken met de ventilator dan met de waterleiding? De onderste bladeren van de palm begonnen te verkleuren en moesten eraf, maar hoe kon Scarlet erbij komen om dat te doen? Waarom kon ze geen woonkamer hebben zoals iedereen, met een paar leunstoelen en een bank en een tv?

‘Nee,’ zei Louis bot. ‘Wat ik zeg, is dat je moet kiezen tussen geen kinderen en mij.’

Dat was krachtige taal. Scarlet was meestal degene die de verordeningen uitvaardigde. Ook weer onverstandig van Louis; de weegschaal stopte met aarzelen en sloeg door naar Jackson.

‘Nou, het spijt me,’ zei Scarlet, ‘maar als jij niet naar een zinniger plek wilt verhuizen, niet ergens in de rimboe, dan is dat het wel zo ongeveer, hè? Ik hou van mijn leven zoals het is. Het is nog veel te vroeg om me al druk te gaan maken over kinderen krijgen, en waarom zou ik ze krijgen met een man die meer geeft om een berg afbrokkelend beton dan om mij? Het spijt me, maar er zwemmen nog meer vissen in de zee.’

Wat ze natuurlijk bedoelde, was dat ze meer van Jackson

hield dan van Louis, en als ze van iemand kinderen wilde, zou het op dat moment van Jackson zijn, en toen Jackson haar eerder die avond een afscheidskus gaf voor de BarrioKool Club in Shoreditch en zei: ‘Ga bij hem weg, trek bij mij in, laat hij lekker met zijn vitrage teruggaan naar zijn mammië’, raakte ze buiten adem door het gevoel en de belofte en door zijn arm om haar schouders. ‘Wat heb je te verliezen? Een huis dat zeventig jaar geleden door een of andere idioot is gebouwd?’

Jackson was zo licht heen gestapt over tientallen jaren van esthetische ambitie, toewijding en financiële investering van Louis dat er een soort verschuiving plaatsvond in Scarlets visie. Als Nopasaran niet serieus genomen hoefde te worden, waarom Louis dan wel? Anderen zagen Louis niet als alfamannetje maar als een pretentieuze lul. Jackson werd tenminste gerespecteerd door een heleboel gillende, enthousiaste, te blote meiden. Het geratel in de boom stierf weg tot het soort vonkende geluid dat een fornuis maakt als je het knopje van de elektrische ontsteking indrukt, maar het klonk op de een of andere manier of er geen tijd te verliezen was. *Rennen, rennen, rennen*, was wat ze hoorde.

‘Als ik zou moeten kiezen tussen jou zoals je vanavond bent en het huis, zou ik beslist het huis nemen,’ zei Louis.

Zoals je vanavond bent. Hij is het risico aan het spreiden; hij is op zijn allerschoolmeesterachtigst. Waarom kan hij zich niet uitspreken en zeggen: ‘Ik haat je?’ Scarlet veracht hem er nog meer om. Hij was net als zijn moeder: gemelijk, omzichtig en bloedeloos.

‘Jammer dat je niet met je moeder getrouwd bent,’ zei Scarlet, ‘in plaats van met haar tegenpool.’

Louis haalde woedend uit in de lucht, en Scarlet stond in de weg, zodat zijn knokkels langs haar wang schampten, waardoor zij des te meer reden kreeg om zonder wroeging te doen wat ze wilde doen. Waarheid, tranen, woede, beledigingen en hysterie versmolten vervolgens tot één smakeloze herinne-

ring; het enige wat Scarlet duidelijk waarnam, was dat Louis haar lievelingskussen meenam naar de onderste logeeralcoof, in de hoop op stilte en een goede nachtrust, zei hij. Scarlet lag natuurlijk wakker, terwijl haar man waarschijnlijk, zoals mannen nu eenmaal doen, de rest van de nacht heerlijk sliep.

Dat was dus de ruzie. En in een logeerkamer of uitholling of alcoof boven, lag Scarlets nichtje Lola, die onopgemerkt binnen was komen sluipen na haar avondje uit, te luisteren en ze koesterde elk woord en vroeg zich af hoe ze er het best haar voordeel mee kon doen.

In het souterrain

Even voor de duidelijkheid, lezer, uw schrijfster zit hier beneden achter haar laptop te werken tussen de spinnen in haar souterrain, waar ze kantoor houdt, ver weg van e-mail, vaste telefoonlijn en winterse tocht. Stenen muren verhinderen contact per mobiel. Het is er doodstil, zelfs eenzaam, en de enige muziek is het geluid van de boiler die vanzelf aan- en uitgaat, en de wasmachine die draait en klotst in de verder lege kamer hiernaast.

Yatt House staat boven op een heuvel, groot, vierkant en eerbiedwaardig, typerend voor het soort huizen dat rond 1850 werd gebouwd voor welvarende hoger opgeleiden. Er horen een tuin van 4000 vierkante meter en instortende bijgebouwen bij. Mijn werkkamer is een van de vroegere ruimtes voor de bedienden, en de blauwstenen treden erheen zijn in het midden uitgesleten doordat zij voortdurend op en neer sjokten, om te zorgen dat de mensen boven gevoed en gelaafd waren en het behaaglijk hadden. Om de een of andere reden heb ik het gevoel dat ik hier beneden in mijn natuurlijke habitat ben, en ik vind het hier mooi, al denk ik dat het voor het laatst gestuukt of ge-

schilderd is in 1914, toen de jonge mannen van het huis – drie zonen – naar het front moesten, de arme schapen, en er maar één terugkwam.

Stukjes pleisterwerk schilferen van de muren, en op de natuurstenen vloeren verzamelen zich stof, nergens vandaan, en bladeren, hoewel ik geen idee heb hoe die binnenkomen. Betonplamuur verkruint tot kleine zwarte balletjes en zwerft over de glanzend witte vensterbank onder de gebarsten luiken, waar iemand ooit een mislukte poging tot reparatie heeft gedaan. Maar mijn laptop werkt hier net zo goed als ergens anders, dankzij WiFi, en het is hier warm, dus het drama dat Scarlet straks op de wereld gaat loslaten door haar buitensporige en onverstandige actie: weglopen, kan uitgroeien en tot bloei komen zonder dat het gehinderd wordt door vingers die te koud zijn om het toetsenbord te bedienen. Want dat is wat er gebeurt in mijn echte, fraaie werkkamer boven als de zuidwestenwind hard en koud waait.

De grond loopt hier vrij steil bij het huis weg, zodat mijn raam zich op straatniveau bevindt. Het kijkt uit over een smal betonnen terras en daarachter gloeit een stuk groen gras, zodat het hier veel minder sinister is dan in de kamers aan de voorkant, waar de oude ijzeren fornuizen nog staan, en de afgesloten houten kooi om de wijnrekken. Het is eigenlijk overdreven om het kamers te noemen – het zijn eerder kelders, waar licht in valt door getraliede raampjes in de bakstenen muur. De kamer die ik heb gekozen om in te werken moet de zit- en eetkamer van de bedienden zijn geweest. Het oude bellenbord is er nog, en het roestige mechanisme huivert als iemand op de deurbel drukt, hoewel ik geen draad kan vinden die ermee verbonden is.

Het huis boven is veilig luchtig, vrolijk en licht, en kinderen vinden het heerlijk om de deur naar het souterrain open te doen en langs de uitgesleten treden naar beneden te kijken in de donkere ruimte waar ik me schuilhoud. Sommige wagen

zich beneden om op verkenning uit te gaan, andere niet. Mijn kleindochter Tahuri kwam gisteren, huiverend van verrukte angst. Ze is vier, en half Maori, van een stam van krijgers, en dapper.

‘Moet ik naar beneden?’ vroeg ze eerst. Ik hoorde haar.

‘Natuurlijk niet.’

‘Ik wil wel, maar stel dat er *kehua* zijn?’

‘*Kehua* wonen in Nieuw-Zeeland,’ zei haar moeder, ‘aan de andere kant van de wereld. Die hebben ze hier in Engeland niet.’

‘Misschien zijn ze met een vliegtuig gekomen. Misschien zijn ze met ons meegekomen, in het bagagevak.’ Ze spreekt het woord zorgvuldig uit, *ba-ga-ge-vak*. Ze is er trots op.

‘*Kehua* zijn geesten die alleen maar komen om je mee naar huis te nemen als je dood bent. Ze zijn altijd vriendelijk, behalve als je iets heel, heel ergs hebt gedaan.’

‘Maken zij dat rammelende geluid dat ik daar beneden hoor?’

‘Nee, dat is alleen maar oma die op het toetsenbord typt.’

‘Ik ben een beetje bang.’

‘Dat hoeft niet,’ zegt Aroha. ‘*Kehua* wonen in bomen, niet in huizen.’

‘Hangen ze ondersteboven aan de takken, zoals vleermuizen?’ vraagt Tahuri.

‘Ik denk het wel,’ zegt haar moeder.

Tahuri besluit dat het veilig genoeg is om naar beneden te komen. Ze is erg dapper. Aroha komt achter haar aan.

Ik vraag Aroha om me meer te vertellen over *kehua* en ze zegt dat het de Maori-geesten zijn van de zwervende doden, die afgedwaald zijn van het huis van hun voorvaderen. Ze zijn niet gevaarlijk, maar verloren zielen die zich nuttig maken, al worden mensen soms echt bang. Als je ze naar een andere cultuur verplaatste, zouden ze spookherdershonden zijn die naar je enkels happen om te zorgen dat je doet wat je moet doen terwijl ze je de stuipen op het lijf jagen. *Kehua* beschouwen het als hun taak om afgedwaalde leden van de *whanau* naar huis te leiden, zodat

de levenden en de doden weer samen kunnen zijn in hun spirituele woning. Kehua zijn degenen die je ziel komen halen als de officiële doodsrituelen zijn verricht, degenen die maken dat je heimwee krijgt als je te lang weg bent van de *urupa*, de begraafplaats, een mooie plek die een bijzondere betekenis heeft voor de stam. Kehua brengen gedachten in je hoofd om te zorgen dat je daar komt, en niet noodzakelijkerwijs verstandige gedachten. Ze zijn niet erg slim, alleen vastbesloten om de hele *hapu* op de een of andere manier weer bij elkaar te brengen.

‘De hapu?’

‘De Maori’s zijn erg familiebewust,’ zegt Aroha. ‘Hapu is hoe ze hun verwantschapsgroep noemen, en dat is een subgroep van de *iwi* of stam. De *taniwha*, riviermonsters, die de *iwi* bewaken, zijn een heel ander verhaal. Die wil je niet tegenkomen op een plek waar je niet thuishoort op een donkere avond. Ze hebben tanden en klauwen en kunnen je fysiek kwaad doen. Kehua gebruiken alleen geestelijke en emotionele druk.’

Ik vraag haar hoe kehua eruitzien en ze zegt dat niemand dat precies weet, je hoort ze meer dan je ze ziet, men denkt dat ze vleugels hebben, die ze langs elkaar wrijven om een ratelend, rammelend geluid te maken. Het komt bij je binnen als goede raad, maar het is niet verstandig om ernaar te luisteren. Ze zijn net als de dankbare doden uit de Midden-Europese mythologie, of de joodse dibboeks, of de hongerige geesten in Japan. Ze proberen je een dienst te bewijzen, maar ze begrijpen alleen wat de doden willen, niet wat de levenden nodig hebben, dus hebben ze het altijd mis. De arme schatten. Ze hebben niet veel hersens. Waarom zouden ze ook? Ze zijn dood.

Aroha heeft een masterstitel in antropologie van King’s College in Londen. Ze is een verrukkelijk, warm, rond, bruisend wezen, en ik ben blij haar in mijn souterrain te hebben, haar en de kleine, gracieuze Tahuri, die zegt dat ze net de geest van een langpootmug heeft gevonden op mijn ongeveegde vensterbank en hem omhooghoudt aan een broze poot om hem te bestuderen.